

Halk Eğitim Merkezlerinde Çalışan Bireylerin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarına Engel Olan Faktörlerin İncelenmesi (Kocaeli İli Örneği)

Examination of Factors that Prevent Participation of Trainers Working in Public Education Centers in Recreational Activities (Kocaeli City Case)

Fatmanur ÖZTÜRK¹, Doç. Dr. Betül BAYAZIT²

Öz

Bu araştırmada, Kocaeli Halk Eğitim Merkezi'nde eğitmen olarak çalışmakta olan bireylerin rekreatif etkinliklere katılımlarına engel olan faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada betimsel tarama modelinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya, Kocaeli Halk Eğitim Merkezi'nde hem sözleşmeli hem de kadrolu olarak çalışmakta olan 147'si kadın 57'si erkek olmak üzere toplam 204 eğitmen gönüllü olarak katılım sağlamıştır. Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması, geçerlik ve güvenilirlik çalışması Karaküçük ve Gürbüz (2006) tarafından yapılan "Boş Zaman Engelleri" ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, toplam 6 alt boyut ve 27 maddeden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan boş zaman engelleri ölçeğinden elde edilen verilerin frekans ve yüzde değerleri alındıktan sonra parametrik testlerden bağımsız örneklem t-testi ve ANOVA testi uygulanmıştır. Anlam düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Elde edilen bulgulara göre, halk eğitim merkezinde çalışan eğitmenlerin rekreatif etkinliklere katılımını etkileyen faktörlerde ölçeğin alt boyutları incelendiğinde ortalamalarının orta düzeye yakın, ancak yüksek olduğu ve boş zaman engellerine maruz kaldığı görülmektedir. Ölçekten elde edilen puan ortalamalarının en yüksek ortalaması tesis yetersizliği boyutunda görülürken en düşük ortalama arkadaş eksikliği boyutunda görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, boş zaman engelleri, halk eğitim merkezi, eğitmen

Makale Türü: Araştırma

Abstract

In this research is the examine the factors that prevent the participation of trainers working in Kocaeli Public Education Centers in recreational activities. The study group a total of 204 trainers, 147 of whom are women and 57 of whom are men working both contracted and staffed voluntarily participated in this research. "Leisure Time Barriers" scale, which was developed by Alexandris and Carroll (1997) and adapted to Turkish and validity and reliability study was performed by Gurbuz and Karakuçuk (2006), was used in this research. The scale consists of 6 sub-dimensions and 27 substances. After the frequency and percentage values of the data obtained from the leisure time barriers used in the research, Independent sample t-test and ANOVA test from parametric tests were applied. The significance level was taken as 0.05. According to the results, when the sub-dimensions of the scale were examined in the factors affecting the participation of trainers working in public education center in recreational activities, it is seen that their averages are close to medium level but they are high, and they are exposed to leisure time barriers. The highest average of the mean scores obtained from the scale was found to be because of the shortage of facilities and the lowest average was found to be the lack of friends.

Keywords: Recreation, leisure barriers, public education center, trainer

Paper Type: Research

¹Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ozturkfatmanur92@gmail.com

²Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, bayazitbetul@gmail.com

1. Giriş

Geçmişten günümüze toplumların yaşam kalitesinin önemli belirleyicilerinden birisi olan zaman kavramı, bazı kişilere göre önemsizce harcanan bazı kişilere göre ise değerli bir yerde bulunup, tasarruf etmenin yollarının arandığı soyut bir kavramdır (Arslan, 2013, s. 1-2). Alın yazın incelendiğinde zaman kavramı ile ilgili birçok tanım karşımıza çıkmaktadır. Bu tanımların geneline baktığımızda zamanla ilgili geçmişten geleceğe doğru olayların birbiri ardına devam ettiği, bireylerin kendi kontrolleri dışında olan, durmadan devam eden bir süreç gibi bazı temel kavramları içerdiği görülmektedir (Tutar, 2007, s. 19-21).

Farklı farklı etkinliklere göre dağılım yaptığımız zaman kavramının, alt başlıklarından biri olan boş zaman kavramı ise kişilerin yaşamında daha özgür olma kaynaklarından biridir. Birçok insan boş zaman aktivitelerine kendi isteğiyle katılır, çünkü aktiviteler kişinin daha özgür hissettiği, ilgi çekici ve kişilerin motive olmasını sağlayan alanlardır (Caldwell, 2005). Özellikle de çalışan kesimler açısından boş zaman, yoğun çalışma temposunun olumsuz etkilerinden sıyrılarak toplumla bütünleşmeye yardımcı olan (Aytaç, 1994) ve değeri gittikçe artan bir yaşam hakkı olarak düşünülmektedir (Güngörmüş, 2007). Boş zaman aktiviteleri denildiğinde yürüyüş yapma, alışveriş yapma, egzersiz yapma gibi bazı aktiviteler ya da arkadaşlarla sosyalleşme ile geçirilen zaman olarak bilinmektedir (Alghenaim, 2013). Buna ek olarak günlük hayatın uyku, dinlenme ve çalışma dışında kalan, bireyin istediği gibi kullanabileceği zaman olarak da ifade edilebilir (Karaküçük, 1999, s. 94-97).

Bireylerin temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra kendilerine ayırabildikleri zaman olarak değerlendirilen boş zaman temel olarak üç fonksiyona sahiptir (Sezik Tanyeri, 2008),

1. **Dinlenme Fonksiyonu:** Boş zamanı en fazla karakterize eden dinlenme, yeniden elde etme ya da çalışma sonrası oluşan stres ve yorgunluğun uzaklaştırılması ile bedensel yıpranmaları ve sinir gerilimlerini ortadan kaldırmaya yardımcı olan bir rol üstlenmiştir (Karaküçük, 2005).
2. **Gelişim Fonksiyonu:** İnsan düşüncelerini, günlük yaşamdaki eylemlerin sıradanlığından kurtaran, daha geniş sosyal katılımı sağlayan, bireyin kişiliğini geliştirmesine ve göstermesine fırsat veren aynı zamanda da çıkarıcı olmayan etkinlikleri içermektedir (Karaküçük, 2005.)
3. **Eğlenme Fonksiyonu:** Kişilerin boş zamanını değerlendirip aynı zamanda rahatlamaları açısından eğlenme fonksiyonu önemli bir yere sahiptir (Ayhan, 2017). Spora ve eğlenceye olan ilgi her geçen gün giderek artmakta ve buna paralel olarak kişilerin sağlıklarına, duygusal, fiziksel ve psikolojik ruh hallerine verdikleri önemde artmaktadır (Horner ve Swarbrooke, 2005).

Günümüzde hem iş hayatının sorumlulukları hem de diğer zorunlu etkinliklerin yoğun geçmesi sebebiyle ortaya çıkan yorgunluk hissiyatı sonucu, kişilerin boş zamanlarında rekreasyonel etkinliklere yönelerek yaşamları da vazgeçilmez duruma gelmiş, dinlenme ve rahatlama aracı olarak yeniden toparlanma sağlayacak bir yardımcı halini almıştır (Tel ve Kökaslan, 2008).

Rekreasyon; sadece boş zamanda yapılan, kişiye göre bir amacı bulunan, kişisel olarak tatmin ve isteğe bağlı şekilde gönüllülük esasına dayalı, farklı birine devredilemeyen, kişiyi canlandıran ve mutluluk veren, aktif ve pasif olarak yapılabilen, her türlü fiziksel, zihinsel, ruhsal ve sosyal tüm etkinlikler olarak tanımlanabilir (Güngörmüş, 2007). Kişiler bu tür aktiviteler sonucunda hayatın monotonluğundan kurtularak farklı deneyimler kazanırlar. (Tütüncü ve Aydın, 2014). Rekreasyon, boş zamana göre daha dar bir ifadedir ve eğlence anlayışını yansıtmaktadır. Tüm bu kavramlara bakıldığında önemli olan, boş zaman kavramının diğerlerinden daha geniş bir olayı ifade etmesidir. Boş zaman esnasında eğlenceli tecrübelerle sahip olma boş zamana katılım gösterenlerin asıl amacıdır (Dalay, 2018). Günümüzde rekreasyon ve spor hemen hemen aynı

çağrışımlarda bulunan terimlerdir. Rekreatif spor aktiviteleri her geçen gün daha popüler bir hal almaktadır (Sekot, 2013).

Rekreatif sporun en geniş alanlarından olan spor, ilgi çekici ve farklı seçenekleri olan etkinliklerdir. Spordaki aktivite çeşitliliği, macera, hırs, azim, kendini keşfetme duygularının ortaya çıkmasının yanı sıra sağlık açısından da olumlu katkıları olduğu bilinmektedir (Has, 2016). Sporun sağlık yönünden önemli nitelikleri sahip olması, her kesime uygun olması, kolay ulaşılabilir olması sportif rekreatif sporun baskın yönleri arasındadır. Sanayileşmeyle birlikte ortaya çıkan toplumsal kalabalık, trafik sorunu, ses kirliliği ve stres bireylerin boş zamanlarında rahatlayıp canlanmaları için sportif rekreatif aktivitelere katılmaya yönlendirmiştir (Şahin ve Kocabulut, 2014).

Rekreatif etkinliklerin günlük hayatta bireyler üzerinde mutlu hissetme, memnuniyet duyma, hoşnut olma gibi faydalar sağladığı bilinmektedir. Rekreatif etkinliklere katılımın sağladığı bu olumlu tutuma rağmen, kişilerin çeşitli engellere maruz kalarak kendileri için oldukça önemli olan bu tür aktivitelere katılım gösteremedikleri görülmektedir. Rekreatif engel kavramı, bireylerin boş zamanlarında rekreatif aktivitelere katılımları esnasında karşı karşıya kaldıkları engel ya da sınırlandırmalar olarak tanımlanmaktadır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

Crawford ve Godbey (1987)'in geliştirdikleri ve engelleri sınıflandırdıkları modele göre; bireyin boş zaman aktivitelerine katılımı üç ana faktör tarafından engellenir.

Bu faktörler şu şekildedir (Crawford ve Godbey, 1987, s. 119-127);

1. **Bireysel faktörler:** Bireysel faktörlerde bahsedilen bireylerin psikolojik durumları ve tutumlarıdır. Kişinin kendi yeteneklerinin farkında olması seviyesini bilmesi, aktiviteye karşı tutumu ve aktiviteye uygun olup olmadığını algılaması sonucu aktiviteye verilebilecek etkidir.
2. **Bireylerarası faktörler:** Bireyler arasındaki etkileşimin yada bireyler arasındaki iletişimin neticesidir. Aktiviteye katılım için bir arkadaş bulmak, para ve vakit gibi faktörlerdir.
3. **Yapısal faktörler:** Önemli faktörlerden biri olan yapısal faktörler ulaşım, tesislerin kalitesi ve erişilebilirliği bireyin karşılaşabileceği yapısal engeller karşımıza çıkmaktadır.

Boş zamanlarda sportif rekreatif aktivitelere katılmak için ayrılan zamana engel olan diğer faktörler genellikle kişinin kendi kontrolü dışında oluşan tesis ve malzeme yetersizliği, kişinin çalıştığı kurumdaki mesai saatlerinin fazla olması, öğrenciler için ders saat yükünün fazla olması, ders saatleriyle kullanılacak rekreatif tesislerin kullanım saatlerinin uyumsuzluğu, cinsiyet, yaş, gelir düzeyi, eğitim seviyesi, bilinçsiz spor eğitimi verilmesi ve bunun sonucunda belli alışkanlıkların oturmaması, katılım ücretlerinin yüksek olması gibi faktörler sayılabilmektedir (Ergül, 2008). Genel itibariyle tüm engeller düşünüldüğünde en büyük engelin zaman eksikliği olabileceği üzerinde durulabilir (Ayhan, 2017).

Alan yazın tarandığında rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellere yönelik araştırmaların genellikle üniversite (Ekinci ve diğerleri, 2014; Emir, 2012; Polat, 2017; Şahin ve Kocabulut, 2014) öğrencileri ile gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Ayrıca çalışan bireylerle yapılan çalışmalar da mevcuttur (Dalay, 2018; Has, 2016; Öztürk, 2013; Sabancı, 2016). Has (2016) yapmış olduğu çalışmada sağlık sektöründe çalışanların boş zamanlarında rekreatif etkinliklerine katılımlarının önündeki engelleri belirlemeye çalışmış; Öztürk (2013), sanayi çalışanlarının rekreatif aktivitelere katılımlarının örgütsel bağlılık ve tükenmişlik düzeylerine etkisini araştırmıştır. Dalay (2018) ve Sabancı (2016) ise öğretim elemanları ile benzer amaç doğrultusunda çalışmalarını yürütmüşlerdir.

Tüm bu bilgiler doğrultusunda mevcut araştırma, yapılan çalışmalardan farklı olarak halk eğitim merkezinde farklı branşlarda eğitmen olarak görev yapan bireylerle yürütülmüştür. Son

dönemlerde artış gösteren ve bir hayli önem kazanan halk eğitim merkezlerindeki iş imkânları doğrultusunda çalışan eğitimcilerin iş hayatı dışındaki alanda sportif açıdan bazı değişkenler bakımından nasıl engellerle karşılaştığının belirlenmesinin yapılacak yeni çalışmalar için kaynak olacağı ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Yöntem

Halk Eğitim Merkezinde eğitimci ve usta öğretici olarak çalışmakta olan bireylerin rekreatif etkinliklere katılımlarına engel olan faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri geçmişte ya da varlığını sürdüren bir durumu olduğu şekli ile betimlemeyi ve açıklamayı amaç edinen araştırmalar için uygun bir modeldir (Karasar, 2011, s. 77).

2.1. Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Merkezde sözleşmeli 442, kadrolu 24 olmak üzere toplam 466 eğitimci görev yapmaktadır. 2018-2019 yılında Kocaeli Halk Eğitim Merkezi'ne bağlı olarak merkez ve ilçede hem sözleşmeli hem de kadrolu olarak çalışmakta olan 147'si kadın 57'si erkek olmak üzere toplam 204 eğitimci ve usta öğretici gönüllü olarak katılmıştır. Çalışma grubuna ait demografik özellikler sırası ile sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların branşına yönelik frekans ve yüzde değerlerine ilişkin dağılımı

Branş	N	%
Spor	59	28,9
Müzik	17	8,3
Sahne	10	4,9
Mesleki Gelişim	8	3,9
Dikiş	30	14,7
Öğretmen	36	17,6
El Sanatları	34	16,7
Programlama	10	4,9
Toplam	204	100,0

Tablo 1'de, araştırmaya katılan katılımcıların çoğunun mesleğinin spor ile ilgili olduğu (%28,9), yarıya yakının öğretmen (%17,6) ve el sanatları (%16,7) mesleklerine sahip oldukları belirtilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların cinsiyet ile ilgili frekans ve yüzde değerlerine ilişkin dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	147	72,1
Erkek	57	27,9
Toplam	204	100,0

Tablo 2' de, araştırmaya katılan katılımcıların 147'sinin (%72,1) kadın, 57'sinin (%27,9) erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların yaş ile ilgili frekans ve yüzde değerlerine ilişkin dağılımı

Yaş	N	%
20-27	41	20,1
28-35	50	24,5
36-43	57	27,9
44-51	31	15,2
52-59	20	9,8
60 yaş ve üzeri	5	2,5
Toplam	204	100,0

Tablo 3' te, araştırmaya katılan katılımcıların 20-27 yaş aralığını 41 kişi (%20,1) , 28-35 yaş aralığını 50 kişi (%24,5), 36-43 yaş aralığını 57 kişi (%27,9), 44-51 yaş aralığını 31 kişi (%15,2) , 52-59 yaş aralığını 20 kişi (%9,8) ve 60 yaş ve üzeri yaş aralığını 5 kişi (%2,5) oluşturmaktadır.

Tablo 4. Katılımcıların Medeni Durum ile İlgili Frekans ve Yüzde Değerlerine İlişkin Dağılımı

Medeni Durum	N	%
Evli	119	58,3
Bekar	68	33,3
Boşanmış	9	4,4
Diğer	8	3,9
Toplam	204	100,0

Tablo 4' te, araştırmaya katılan katılımcıların 119 kişi (%58,3) evli bireyler, daha sonra 68 kişi (%33,3) bekar bireyler, sonrasında 9 kişi (%4,4) boşanmış bireyler ve en azını da 8 kişi olarak (%3,9) diğer grubuna ait bireyler oluşturmaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların çocuk sayısı ile ilgili frekans ve yüzde değerlerine ilişkin dağılımı

Çocuk Sayısı	N	%
Çocuk yok	90	44,1
1 çocuk	38	18,6
2 çocuk	68	33,3
3 çocuk	8	4,1
4 çocuk ve üzeri	0	0
Toplam	204	100,0

Tablo 5'te, araştırmaya katılan katılımcılardan çocuk sahibi olmayan 90 kişi (%44,1), 2 çocuk sahibi olan 68 kişi (%33,3), 1 çocuk sahibi olan 38 kişi olduğu (%18,6), 4 çocuk ve üzerinde çocuğa sahip olan hiç bir katılımcının olmadığı görülmüştür.

Tablo 6. Katılımcıların toplam geliri ile ilgili frekans ve yüzde değerlerine ilişkin dağılımı

Toplam Gelir	N	%
2000TL ve altı	117	57,4
2001TL-3000TL	47	23,0
3001TL-4000TL	16	7,8
4001TL-5000TL	14	6,9
5001TL ve üzeri	10	4,9
Toplam	204	100,0

Tablo 6'da, araştırmaya katılan katılımcılardan 117 kişi (%57,4) 2000 TL ve altında gelire sahip oldukları, 47 kişi (%23,0) 2001-3000 TL arasında gelire sahip oldukları, 16 kişi (%7,8) 3001-4000 TL arasında gelire sahip oldukları, 14 kişi (%6,9) 4001- 5000 TL arasında gelire sahip oldukları, 10 kişinin (%4,9) 5001TL ve üzeri gelire sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların eğitim düzeyi ile ilgili frekans ve yüzde değerlerine ilişkin dağılımı

Eğitim Düzeyi	N	%
Lise Mezunu	70	34,3
Lisans	93	45,6
Lisans Üstü	11	5,4
Diğer	30	14,7
Toplam	204	100,0

Tablo 7’de araştırmaya katılan katılımcıların neredeyse yarısı olan 93 kişi (%45,6) lisans mezunu, 70 kişi (%34,3) lise mezunu, 30 kişi (%14,7) diğer grubunda, 11 kişi ise (%5,4) lisansüstü eğitim almış kişiler olarak bulunmuştur.

Tablo 8. Katılımcıların Çalışma Yılı ile İlgili Frekans ve Yüzde Değerlerine İlişkin Dağılımı

Çalışma Yılı	N	%
1-3 yıl	72	35,3
4-6 yıl	44	21,6
7-9 yıl	20	9,8
10 yıl ve üzeri	68	33,3
Toplam	204	100,0

Tablo 8’de, araştırmaya katılan katılımcıların çalışma yıllarında 1-3 yıl arasında 72 kişi (%35,3), 10 yıl ve üzeri çalışan 68 kişi (%33,3), 4-6 yıl arasında çalışan 44 kişi (%21,6) ve 7-9 yıl arasında çalışan 20 kişi (%9,8) şeklinde olduğu görülmüştür.

Tablo 9. Katılımcıların boş olduğu saatler ile ilgili frekans ve yüzde değerlerine ilişkin dağılımı

Boş Saat	N	%
1-3 saat	130	63,7
4-6 saat	58	28,4
7-9 saat	11	5,4
10 saat ve üzeri	5	2,5
Toplam	204	100,0

Tablo 9’ da araştırmaya katılan katılımcılardan 130 kişi (%63,7) gün içerisinde 1-3 saat aralığında boş zamanı olduğu, 58 kişi (%28,4) gün içerisinde 4-6 saat aralığında boş zamanı olduğu, 11 kişi (%5,4) gün içerisinde 7-9 saat aralığında boş zamanı olduğu, 5 kişi (%2,5) 10 saat ve üzerinde boş zamanın olduğu görülmüştür.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma sürecinde kullanılan veri toplama araçları sırası ile sunulmuştur.

2.2.1. Kişisel Bilgi Forumu

Bu bölümde araştırmaya katılan katılımcıların branş, cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sayısı, toplam geliri, eğitim düzeyi, çalışma yılı, boş saatleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.2.2. Boş Zaman Engelleri Ölçeği

Araştırmada veri kaynağı olarak Alexandris ve Carrol (1997) tarafından geliştirilen, “Boş Zaman Engelleri” ölçeği kullanılmıştır. 29 madde 7 alt boyuttan oluşan ölçeğin Türk Toplumuna için geçerlik ve güvenilirlik çalışması ise Karaküçük ve Gürbüz (2006) tarafından yapılmıştır. Orijinal ölçekte yer alan 2 maddenin (10,11) faktör yükleri 0,40’ in altında olduğu için ölçeğin Türkçe versiyonundan çıkarılmıştır. Faktör analizi sonuçları ölçeğin Türkçe versiyonu için bireyleri Boş Zaman Engellerini belirlemeye iten, (1) “zaman ve ilgi eksikliği”, (2) “birey psikolojisi”, (3) “bilgi eksikliği”, (4) “ulaşım sorunu”, (5) “tesis yetersizliği” ve (6) “arkadaş

eksikliği” gibi 6 alt boyuttu ölçmeye yönelik 27 maddeden oluşmaktadır. Bireylerin Boş Zaman Engelleri, “Kesinlikle Önemsiz (1)” ve “Önemsiz (2)”, “Önemli (3)”, ve “Çok Önemli (4)” şeklinde 4’lü likert tipi ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. Zaman ve ilgi eksikliği” 21, 22, 23, 24, 25, 26 ve 27. maddelerden, “birey psikolojisi” 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. maddelerden, “bilgi eksikliği” 7, 8 ve 9. maddelerden, “ulaşım sorunu” 14, 15, 16 ve 17. maddelerden, “tesis yetersizliği” 10, 11, 12 ve 13. maddelerden ve “arkadaş eksikliği” ise 18, 19 ve 20. maddelerden oluşmuştur. Ölçeğin güvenilirliğini test etmek için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları alt boyutlarda 0,67 (zaman) ile 0,82 (bilgi eksikliği) arasında bulunmuştur. Toplam ölçek iç tutarlılık katsayısı ise 0,84 olarak hesaplanmıştır. Yapılan bu çalışmada ise toplam ölçek Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları 27 madde 6 alt boyut için 0,90 olarak bulunmuştur.

2.3. Veri Toplama Süreci

Çalışma için Kocaeli Milli Eğitim İl Müdürlüğü’nden ve Kocaeli Halk Eğitim Merkezi’nden gerekli izinler alındıktan sonra, kurs merkezleri tek tek gezilmiş olup araştırma ve ölçekler ile ilgili gerekli açıklamalar katılımcılara yapılmıştır. Eş zamanlı olarak Google formlar da oluşturulan online veri toplama aracı, Halk Eğitim Merkezi’nden tüm eğitmenlere mesaj yolu ile gönderilmiş ve ulaşılabilirlik artırılmaya çalışılmıştır. Bir formun doldurulması yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Uygulamalar eğitmenlerin anket formuna gönüllü katılımı sonucu tamamlanmıştır. Tamamlanan ölçekler incelenmiş ve eğitmenler tarafından tam olarak doldurulmayan ölçekler çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Elde edilen veriler, SPSS 21.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada kullanılan boş zaman engelleri ölçeğinden elde edilen verilerin frekans ve yüzde değerleri alındıktan sonra parametrik testlerden olan bağımsız örneklem t testi (Independent sample t-test) ve ANOVA testi uygulanmıştır. Katılımcıların boş zaman engelleri ölçeğinden aldıkları puanın cinsiyet değişkenine göre farklılaşma durumu bağımsız t testi; mesleki branş, yaş, medeni durum, çocuk sayısı, aylık ortalama gelir, eğitim düzeyi, meslekte çalışma yılı, günlük ortalama boş denebilecek saat aralığı farklılaşma durumları ise OneWay ANOVA, varyans analizi sonucu homojenlik durumuna göre Post Hoc testlerinden Tukey testi ile analiz edilmiştir. Anlam düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

3. Bulgular

3.1. Katılımcıların Boş Zaman Engellerinin Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Boş zaman engellerinin her bir boyutuna ilişkin eğitmenlerin ölçme aracından aldıkları puanlarla ilgili olarak; aritmetik ortalama (\bar{X}), minimum-maksimum puanları ve standart sapma (SS) değerleri Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Boş zaman engelleri boyutlarının ortalama, minimum- maksimum puanları ve standart sapma değerleri

Özellikler	N	Min	Max	\bar{X}	SS
Zaman ve ilgi eksikliği	204	1,86	4,00	2,89	,439
Birey psikolojisi	204	1,00	4,00	2,81	,634
Bilgi eksikliği	204	1,00	4,00	3,04	,734
Ulaşım sorunu	204	1,75	4,00	3,09	,591
Tesis yetersizliği	204	1,50	4,00	3,17	,519
Arkadaş eksikliği	204	1,00	4,00	2,52	,649

Tablo 10’da görüldüğü üzere, eğitmenlerin ölçme aracına verdikleri cevaplara bakıldığında en fazla ortalamanın (\bar{X} =3,17) tesis yetersizliği, en az ortalamanın ise (\bar{X} =2,52) arkadaş eksikliği boyutunda olduğu belirlenmiştir. Genel ortalamalara bakıldığında ise zaman ve ilgi eksikliği,

birey psikolojisi, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği ve arkadaş eksikliği boyutlarında boş zaman engellerinin orta düzeyin üzerinde olduğu söylenebilir.

3.2. Katılımcıların Boş Zaman Engellerinin Mesleki Branş Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Eğitmenlerin boş zaman engellerinin mesleki branş değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin yapılan tek yönlü OneWay ANOVA sonuçları değerleri Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Halk eğitim merkezlerinde çalışan eğitimcilerin boş zaman engellerinin mesleki branş değişkenine ilişkin OneWay ANOVA sonuçları

Boyutlar	Gruplar	Branş	N	\bar{X}	SS	F	p
Zaman ve ilgi eksikliği	1	Spor	59	2,95	,487	1,248	,279
	2	Müzik	17	2,92	,361		
	3	Sahne	10	2,72	,326		
	4	Mesleki Gelişim	8	3,00	,534		
	5	Dikiş	30	2,98	,444		
	6	Öğretmen	36	2,83	,392		
	7	El sanatları	34	2,87	,426		
	8	Programlama	10	2,62	,432		
	9	Toplam	204	2,89	,439		
Birey psikolojisi	1	Spor	59	2,74	,754	1,273	,265
	2	Müzik	17	2,67	,610		
	3	Sahne	10	2,73	,850		
	4	Mesleki Gelişim	8	2,97	,449		
	5	Dikiş	30	2,98	,465		
	6	Öğretmen	36	2,79	,534		
	7	El sanatları	34	2,96	,595		
	8	Programlama	10	2,50	,593		
	9	Toplam	204	2,81	,634		
Bilgi eksikliği	1	Spor	59	3,02	,797	1,121	,351
	2	Müzik	17	2,94	,648		
	3	Sahne	10	2,96	,881		
	4	Mesleki Gelişim	8	2,95	,966		
	5	Dikiş	30	3,18	,676		
	6	Öğretmen	36	2,97	,709		
	7	El sanatları	34	3,26	,623		
	8	Programlama	10	2,66	,702		
	9	Toplam	204	3,04	,734		
Ulaşım sorunu	1	Spor	59	2,94	,588	1,583	,142
	2	Müzik	17	3,07	,635		
	3	Sahne	10	3,02	,606		
	4	Mesleki Gelişim	8	2,96	,589		
	5	Dikiş	30	3,31	,468		
	6	Öğretmen	36	3,05	,632		
	7	El sanatları	34	3,25	,484		
	8	Programlama	10	3,05	,872		
	9	Toplam	204	3,09	,591		

Tesis yetersizliği	1	Spor	59	3,21	,526	,362	,923
	2	Müzik	17	3,13	,625		
	3	Sahne	10	3,27	,570		
	4	Mesleki Gelişim	8	3,28	,507		
	5	Dikiş	30	3,15	,433		
	6	Öğretmen	36	3,09	,555		
	7	El sanatları	34	3,19	,480		
	8	Programlama	10	3,05	,586		
	9	Toplam	204	3,17	,519		
Arkadaş eksikliği	1	Spor	59	2,55	,679	1,854	,079
	2	Müzik	17	2,80	,697		
	3	Sahne	10	2,53	,592		
	4	Mesleki Gelişim	8	2,20	,711		
	5	Dikiş	30	2,71	,572		
	6	Öğretmen	36	2,48	,582		
	7	El sanatları	34	2,44	,628		
	8	Programlama	10	2,10	,720		
	9	Toplam	204	2,52	,649		

Tablo 11’de boş zaman engellerinin her boyutunun ortalamalarına bakıldığında, zaman ve ilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=3,00$) ve tesis yetersizliği boyutunda ($\bar{X}=3,28$) mesleki gelişim eğitmenlerinin ortalamalarının daha yüksek olduğu, birey psikolojisi boyutu ($\bar{X}=2,98$) ve ulaşım sorunu boyutunda ($\bar{X}=3,31$) dikiş eğitmenlerinin ortalamalarının daha yüksek olduğu, bilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=3,26$) el sanatları eğitmenlerinin ortalamalarının yüksek çıktığı, arkadaş eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,80$) ise müzik eğitmenlerinin ortalamasının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Boyutların genel toplam ortalamalarında ise en yüksek ortalamanın tesis yetersizliği boyutunda ($\bar{X}=3,17$) olduğu görülmektedir. Mesleki branş değişkenine göre hiçbir alt boyutta anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

3.3. Katılımcıların Boş Zaman Engellerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Eğitmenlerin boş zaman engellerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin yapılan bağımsız t-testi sonuçları Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Halk eğitim merkezlerinde çalışan öğretmenlerin boş zaman engellerinin cinsiyet değişkenine ilişkin t- testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.S.	sd	t	p
Zaman ve ilgi eksikliği	Kadın	147	2,91	,440	202	,908	,365
	Erkek	57	2,85	,439			
Birey psikolojisi	Kadın	147	2,89	,602	202	2,620	,009
	Erkek	57	2,63	,680			
Bilgi eksikliği	Kadın	147	3,11	,666	202	2,025	,044
	Erkek	57	2,88	,871			
Ulaşım sorunu	Kadın	147	3,18	,536	202	3,882	,000
	Erkek	57	2,84	,657			
Tesis yetersizliği	Kadın	147	3,21	,487	202	2,031	,044
	Erkek	57	3,05	,581			
Arkadaş eksikliği	Kadın	147	2,54	,647	202	,522	,602
	Erkek	57	2,49	,661			

Tablo 12’de boş zaman engellerinin her boyutunun ortalamalarına bakıldığında, zaman ve ilgi eksikliği boyutunda kadınların ortalamasının (\bar{X} =2.91) , erkeklerin ortalamasından (\bar{X} =2.85), birey psikolojisi boyutunda kadınların ortalamasının (\bar{X} =3.11), erkeklerin ortalamasından (\bar{X} =2.63) , bilgi eksikliği boyutunda kadınların ortalamasının (\bar{X} =3.11) erkeklerin ortalamasından (\bar{X} =2.88), ulaşım sorunu boyutunda kadınların ortalamasının (\bar{X} =3.18), erkeklerin ortalamasından (\bar{X} =2.84), tesis yetersizliği boyutunda kadınların ortalamasının (\bar{X} =3.21), erkeklerin ortalamasından (\bar{X} =3.05) , arkadaş eksikliği boyutunda kadınların ortalamasının (\bar{X} =2.54), erkeklerin ortalamasından (\bar{X} =2.49) daha yüksek olduğu görülmüştür. Araştırmada boş zaman engelleri alt boyutlarından olan birey psikolojisi, bilgi eksikliği boyutunda, ulaşım sorunu boyutunda ve tesis yetersizliği boyutlarında kadınların lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0.05$).

3.4. Araştırmaya Katılan Eğitimcilerin Boş Zaman Engellerinin Yaş Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Eğitimcilerin boş zaman engellerinin yaş değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin yapılan tek yönlü OneWay ANOVA sonuçları değerleri Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13. Halk eğitim merkezlerinde çalışan eğitimcilerin boş zaman engellerinin yaş değişkenine ilişkin OneWay ANOVA sonuçları

Boyutlar	Gruplar	Yaş	N	\bar{X}	S.S.	F	p
Zaman ve ilgi eksikliği	1	20-27 yaş	41	2,80	,434	,589	,709
	2	28-35 yaş	50	2,92	,434		
	3	36-43 yaş	57	2,91	,483		
	4	44-51 yaş	31	2,95	,306		
	5	52-59 yaş	20	2,89	,522		
	6	60 yaş ve üzeri	5	2,77	,458		
		Toplam		204	2,89		
Birey psikolojisi	1	20-27 yaş	41	2,81	,657	,947	,452
	2	28-35 yaş	50	2,71	,594		
	3	36-43 yaş	57	2,92	,598		
	4	44-51 yaş	31	2,74	,717		
	5	52-59 yaş	20	2,95	,618		
	6	60 yaş ve üzeri	5	2,60	,769		
		Toplam		204	2,81		
Bilgi eksikliği	1	20-27 yaş	41	2,95	,683	,794	,555
	2	28-35 yaş	50	3,02	,837		
	3	36-43 yaş	57	3,19	,613		
	4	44-51 yaş	31	3,04	,692		
	5	52-59 yaş	20	2,91	,850		
	6	60 yaş ve üzeri	5	2,86	1,120		
		Toplam		204	3,04		
Ulaşım sorunu	1	20-27 yaş	41	3,10	,630	1,160	,330
	2	28-35 yaş	50	3,05	,597		
	3	36-43 yaş	57	3,19	,460		
	4	44-51 yaş	31	3,12	,593		
	5	52-59 yaş	20	2,88	,693		
	6	60 yaş ve üzeri	5	2,80	,591		
		Toplam		204	3,09		
Tesis yetersizliği	1	20-27 yaş	41	3,18	,580	1,096	,364
	2	28-35 yaş	50	3,19	,596		
	3	36-43 yaş	57	3,19	,462		

	4	44-51 yaş	31	3,22	,372		
	5	52-59 yaş	20	3,02	,549		
	6	60 yaş ve üzeri	5	2,75	,353		
		Toplam	204	3,17	,519		
Arkadaş eksikliği	1	20-27 yaş	41	2,52	,699	,260	,934
	2	28-35 yaş	50	2,52	,628		
	3	36-43 yaş	57	2,52	,651		
	4	44-51 yaş	31	2,63	,622		
	5	52-59 yaş	20	2,45	,677		
	6	60 yaş ve üzeri	5	2,40	,722		
		Toplam	204	2,52	,649		

Tablo 13’de boş zaman engellerinin her boyutunun ortalamalarına bakıldığında, bilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=3,19$) ve ulaşım sorunu boyutunda ($\bar{X}=3,19$) 36-43 yaş arasındaki öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek olduğu, zaman ve ilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,95$), tesis yetersizliği boyutunda ($\bar{X}=3,22$) arkadaş eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,63$) 44-51 yaş arasındaki öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek olduğu, birey psikolojisi boyutunda ($\bar{X}=2,95$) 52-59 yaş arasındaki öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. . Boyutların genel toplam ortalamalarında ise en yüksek ortalamanın tesis yetersizliği boyutunda ($\bar{X}=3,17$) olduğu görülmektedir. Yine genel ortalamalara bakıldığında en düşük ortalamanın ise arkadaş eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,52$) olduğu belirlenmiştir.

3.5. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Boş Zaman Engellerinin Medeni Durum Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Eğitmenlerin boş zaman engellerinin medeni durum değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin yapılan tek yönlü OneWay ANOVA sonuçları değerleri Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14. Halk eğitim merkezlerinde çalışan öğretmenlerin boş zaman engellerinin medeni durum değişkenine ilişkin OneWay ANOVA sonuçları

Boyutlar	Gruplar	Medeni Durum	N	\bar{X}	S.S.	F	p
Zaman ve ilgi eksikliği	1	Evli	119	2,91	,451	,466	,707
	2	Bekar	68	2,86	,435		
	3	Boşanmış	9	2,96	,333		
	4	Diğer	8	2,76	,444		
		Toplam	204	2,89	,439		
Birey psikolojisi	1	Evli	119	2,86	,617	2,466	,063
	2	Bekar	68	2,72	,670		
	3	Boşanmış	9	3,20	,576		
	4	Diğer	8	2,52	,382		
		Toplam	204	2,81	,634		
Bilgi eksikliği	1	Evli	119	3,05	,723	1,376	,251
	2	Bekar	68	2,97	,791		
	3	Boşanmış	9	3,48	,412		
	4	Diğer	8	3,16	,563		
		Toplam	204	3,04	,734		
Ulaşım sorunu	1	Evli	119	3,07	,591	1,655	,178
	2	Bekar	68	3,08	,605		
	3	Boşanmış	9	3,50	,559		
	4	Diğer	8	2,93	,395		
		Toplam	204	3,09	,591		

Tesis yetersizliği	1	Evli	119	3,17	,506	1,436	,233
	2	Bekar	68	3,10	,532		
	3	Boşanmış	9	3,44	,325		
	4	Diğer	8	3,31	,703		
	Toplam		204	3,17	,519		
Arkadaş eksikliği	1	Evli	119	2,51	,635	,613	,607
	2	Bekar	68	2,51	,694		
	3	Boşanmış	9	2,48	,580		
	4	Diğer	8	2,83	,563		
	Toplam		204	2,52	,649		

Tablo 14’de boş zaman engellerinin medeni durum değişkeni açısından her boyutunun ortalamalarına bakıldığında zaman ve ilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,96$), birey psikolojisi boyutunda ($\bar{X}=3,20$), bilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=3,48$), ulaşım sorunu boyutunda ($\bar{X}=3,50$) ve tesis yetersizliği boyutunda ($\bar{X}=3,44$) boşanmış olan öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek çıktığı, arkadaş eksikliği boyutunda ise ($\bar{X}=2,83$) diğer grubunda olan öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Boyutların genel toplam ortalamalarında ise en yüksek ortalamanın tesis yetersizliği boyutunda ($\bar{X}=3,17$) olduğu görülmektedir. Yine genel ortalamalara bakıldığında en düşük ortalamanın ise arkadaş eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,52$) olduğu belirlenmiştir. Buna göre boşanmış olan kişilerin evli, bekâr ve diğer kategorisinde yer alan kişilere göre boş zaman engellerinin daha fazla olduğu söylenebilir.

3.6. Katılımcıların Boş Zaman Engellerinin Çocuk Sahibi Olma Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Eğitmenlerin boş zaman engellerinin çocuk sahibi olma değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin yapılan tek yönlü OneWay ANOVA sonuçları değerleri Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15. Halk eğitim merkezlerinde çalışan öğretmenlerin boş zaman engellerinin çocuk sahibi olma değişkenine ilişkin OneWay ANOVA sonuçları

Boyutlar	Gruplar	Çocuk Sahibi	N	\bar{X}	S.S.	F	p
Zaman ve ilgi eksikliği	1	Çocuk Sahibi Değilim	90	2,85	,456	1,879	,134
	2	1 çocuk	38	2,85	,448		
	3	2 çocuk	68	2,94	,391		
	4	3 çocuk	8	3,19	,534		
	Toplam		204	2,89	,439		
Birey psikolojisi	1	Çocuk Sahibi Değilim	90	2,75	,653	1,564	,199
	2	1 çocuk	38	2,77	,643		
	3	2 çocuk	68	2,88	,571		
	4	3 çocuk	8	3,18	,808		
	Toplam		204	2,81	,634		
Bilgi eksikliği	1	Çocuk Sahibi Değilim	90	3,01	,724	1,346	,261
	2	1 çocuk	38	2,99	,699		
	3	2 çocuk	68	3,06	,775		
	4	3 çocuk	8	3,54	,561		
	Toplam		204	3,04	,734		
Ulaşım sorunu	1	Çocuk Sahibi Değilim	90	3,16	,605	2,064	,106
	2	1 çocuk	38	2,98	,632		

	3	2 çocuk	68	3,01	,540		
	4	3 çocuk	8	3,40	,533		
	Toplam		204	3,09	,591		
Tesis yetersizliği	1	Çocuk Sahibi Değilim	90	3,17	,538	1,254	,291
	2	1 çocuk	38	3,17	,590		
	3	2 çocuk	68	3,12	,451		
	4	3 çocuk	8	3,50	,443		
	Toplam		204	3,17	,519		
Arkadaş eksikliği	1	Çocuk Sahibi Değilim	90	2,52	,727	,630	,597
	2	1 çocuk	38	2,49	,529		
	3	2 çocuk	68	2,51	,577		
	4	3 çocuk	8	2,83	,854		
	Toplam		204	2,52	,649		

Tablo 15'te boş zaman engellerinin her boyutunun ortalamalarına bakıldığında zaman ve ilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=3,19$), birey psikolojisi boyutunda ($\bar{X}=3,18$), bilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=3,54$), ulaşım sorunu boyutunda ($\bar{X}=3,40$), tesis yetersizliği boyutunda ($\bar{X}=3,50$) ve arkadaş eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,83$), 3 çocuk sahibi olan öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek çıktığı görülmüştür. Buna göre 3 çocuk sahibi olan bireylerin diğer bireylere göre boş zaman engellerinin daha fazla olduğu söylenebilir.

3.7. Katılımcıların Boş Zaman Engellerinin Gelir Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Eğitmenlerin boş zaman engellerinin gelir değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin yapılan tek yönlü OneWay ANOVA sonuçları değerleri Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16. Halk eğitim merkezlerinde çalışan öğretmenlerin boş zaman engellerinin gelir değişkenine ilişkin OneWay ANOVA sonuçları

Boyutlar	Gruplar	Gelir	N	\bar{X}	S.S.	F	p
Zaman ve ilgi eksikliği	1	2000 TL ve altı	117	2,87	,426	1,003	,407
	2	2001-3000TL	47	2,98	,493		
	3	3001-4000TL	16	2,76	,429		
	4	4001-5000TL	14	2,87	,407		
	5	5001TL ve üzeri	10	3,00	,368		
	Toplam		204	2,89	,439		
Birey psikolojisi	1	2000 TL ve altı	117	2,83	,602	,553	,697
	2	2001-3000TL	47	2,86	,653		
	3	3001-4000TL	16	2,64	,849		
	4	4001-5000TL	14	2,67	,532		
	5	5001TL ve üzeri	10	2,85	,704		
	Toplam		204	2,81	,634		
Bilgi eksikliği	1	2000 TL ve altı	117	3,05	,727	,367	,832
	2	2001-3000TL	47	3,05	,739		
	3	3001-4000TL	16	2,91	,774		
	4	4001-5000TL	14	3,21	,780		
	5	5001TL ve üzeri	10	2,93	,766		
	Toplam		204	3,04	,734		
Ulaşım sorunu	1	2000 TL ve altı	117	3,16	,556	1,305	,270
	2	2001-3000TL	47	3,03	,598		
	3	3001-4000TL	16	2,96	,618		

	4	4001-5000TL	14	2,85	,670		
	5	5001TL ve üzeri	10	3,02	,767		
	Toplam		204	3,09	,591		
Tesis yetersizliği	1	2000 TL ve altı	117	3,20	,489	1,655	,162
	2	2001-3000TL	47	3,04	,545		
	3	3001-4000TL	16	3,28	,561		
	4	4001-5000TL	14	3,33	,496		
	5	5001TL ve üzeri	10	3,00	,634		
	Toplam		204	3,17	,519		
Arkadaş eksikliği	1	2000 TL ve altı	117	2,48	,688	,987	,416
	2	2001-3000TL	47	2,60	,626		
	3	3001-4000TL	16	2,37	,619		
	4	4001-5000TL	14	2,64	,530		
	5	5001TL ve üzeri	10	2,76	,417		
	Toplam		204	2,52	,649		

Tablo 16’da boş zaman engellerinin her boyutunun ortalamalarına bakıldığında zaman ve ilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=3,00$) ve arkadaş eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,76$) 5001TL ve üzeri gelire sahip olan öğretmenlerde daha yüksek çıktığı, birey psikolojisi boyutunda ($\bar{X}=2,86$) 2001-3000 TL arasındaki gelire sahip olan öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek olduğu, bilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=3,21$) ve tesis yetersizliği boyutunda ($\bar{X}=3,33$) 4001-5000TL arasındaki gelire sahip olan öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek olduğu, ulaşım sorunu boyutunda ($\bar{X}=3,16$) 2000TL ve altı gelire sahip olanların ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin gelir düzeylerinin çok yüksek ya da çok düşük olması boş zaman engelleri boyutları arasında farklı görülse de tam olarak bir belirleyicilik görülmediği yorumu yapılabilir.

3.8. Katılımcıların Boş Zaman Engellerinin Eğitim Düzeyi Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Eğitmenlerin boş zaman engellerinin eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin yapılan tek yönlü OneWay ANOVA sonuçları değerleri Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Halk eğitim merkezlerinde çalışan öğretmenlerin boş zaman engellerinin eğitim düzeyi değişkenine ilişkin OneWay ANOVA sonuçları

Boyutlar	Gruplar	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	S.S.	F	p
Zaman ve ilgi eksikliği	1	Lise Mezunu	70	2,98	,414	1,847	,140
	2	Lisans	93	2,85	,421		
	3	Lisans Üstü	11	2,94	,429		
	4	Diğer	30	2,80	,530		
	Toplam		204	2,89	,439		
Birey psikolojisi	1	Lise Mezunu	70	2,85	,631	,420	,739
	2	Lisans	93	2,78	,649		
	3	Lisans üstü	11	2,96	,487		
	4	Diğer	30	2,78	,653		
	Toplam		204	2,81	,634		
Bilgi eksikliği	1	Lise Mezunu	70	3,19	,675	1,489	,219
	2	Lisans	93	2,98	,754		
	3	Lisans Üstü	11	2,87	,637		
	4	Diğer	30	2,96	,813		
	Toplam		204	3,04	,734		
Ulaşım sorunu	1	Lise Mezunu	70	3,15	,532	,667	,573
	2	Lisans	93	3,04	,603		

	3	Lisans Üstü	11	3,22	,719		
	4	Diğer	30	3,06	,646		
		Toplam	204	3,09	,591		
Tesis yetersizliği	1	Lise Mezunu	70	3,18	,423		
	2	Lisans	93	3,19	,576		
	3	Lisans Üstü	11	3,22	,493	,744	,527
	4	Diğer	30	3,04	,549		
		Toplam	204	3,17	,519		
Arkadaş eksikliği	1	Lise Mezunu	70	2,53	,588		
	2	Lisans	93	2,52	,650		
	3	Lisans Üstü	11	2,48	,821	,024	,995
	4	Diğer	30	2,54	,745		
		Toplam	204	2,52	,649		

Tablo 17’de boş zaman engellerinin her boyutunun ortalamalarına bakıldığında zaman ve ilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,98$) ve bilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=3,19$) lise mezunu olan öğretmenlerin ortalamalarının yüksek olduğu, birey psikolojisi boyutunda ($\bar{X}=2,96$), ulaşım sorunu boyutunda ($\bar{X}=3,22$) ve tesis yetersizliği boyutunda ($\bar{X}=3,22$) lisansüstü eğitim durumunda olan öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek olduğu, arkadaş eksikliği boyutunda ise ($\bar{X}=2,54$) diğer grubunda yer alan öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçlardan hareketle özellikle de lisansüstü eğitim yapan kişilerin boş zaman engeli boyutları açısından biraz daha fazla engelle karşılaştıkları söylenebilir.

3.9. Katılımcıların Boş Zaman Engellerinin Çalışma Yılı Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Eğitmenlerin boş zaman engellerinin çalışma yılı değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin yapılan tek yönlü OneWay ANOVA sonuçları değerleri Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18. Halk eğitim merkezlerinde çalışan öğretmenlerin boş zaman engellerinin çalışma yılı değişkenine ilişkin OneWay ANOVA sonuçları

Boyutlar	Gruplar	Çalışma Yılı	N	\bar{X}	S.S.	F	p
Zaman ve ilgi eksikliği	1	1-3 yıl	72	2,82	,452		
	2	4-6 yıl	44	2,87	,397		
	3	7-9 yıl	20	2,86	,484	2,023	,112
	4	10 yıl ve üzeri	68	3,00	,429		
		Toplam	204	2,89	,439		
Birey psikolojisi	1	1-3 yıl	72	2,85	,608		
	2	4-6 yıl	44	2,68	,651		
	3	7-9 yıl	20	2,65	,593		
	4	10 yıl ve üzeri	68	2,91	,650	1,679	,173
		Toplam	204	2,81	,634		
Bilgi eksikliği	1	1-3 yıl	72	2,94	,780		
	2	4-6 yıl	44	3,03	,835		
	3	7-9 yıl	20	3,05	,575	,982	,402
	4	10 yıl ve üzeri	68	3,16	,650		
		Toplam	204	3,04	,734		
Ulaşım sorunu	1	1-3 yıl	72	3,09	,605		
	2	4-6 yıl	44	3,03	,588		
	3	7-9 yıl	20	3,18	,584	,287	,835
	4	10 yıl ve üzeri	68	3,09	,590		
		Toplam	204	3,09	,591		
	1	1-3 yıl	72	3,16	,545	1,192	,314

Tesis yetersizliği	2	4-6 yıl	44	3,14	,563		
	3	7-9 yıl	20	3,00	,421		
	4	10 yıl ve üzeri	68	3,24	,482		
	Toplam		204	3,17	,519		
Arkadaş eksikliği	1	1-3 yıl	72	2,56	,655	2,345	,074
	2	4-6 yıl	44	2,31	,570		
	3	7-9 yıl	20	2,48	,679		
	4	10 yıl ve üzeri	68	2,63	,663		
	Toplam		204	2,52	,649		

Tablo 18’de boş zaman engellerinin her boyutunun ortalamalarına bakıldığında zaman ve ilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=3,00$), birey psikolojisi boyutunda ($\bar{X}=2,91$), bilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=3,16$), tesis yetersizliği boyutunda ($\bar{X}=3,24$) ve arkadaş eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,63$) 10 yıl ve üzeri yıl çalışan eğitimcilerin ortalamalarının daha yüksek olduğu, ulaşım sorunu boyutu ($\bar{X}=3,18$) 7-9 yıl arasında çalışan eğitimcilerin ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buna göre 10 yıl ve üzerinde çalışan bireylerin boş zaman engellerine daha çok maruz kaldıkları söylenebilir.

3.10. Katılımcıların Boş Zaman Engellerinin Boş Saat Değişkeni Açısından Farklılaşma Durumu Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Eğitmenlerin boş zaman engellerinin boş saat değişkenine göre farklılaşma durumuna ilişkin yapılan tek yönlü OneWay ANOVA sonuçları değerleri Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 19. Halk eğitim merkezlerinde çalışan eğitimcilerin boş zaman engellerinin boş saat değişkenine ilişkin OneWay ANOVA sonuçları

Boyutlar	Gruplar	Boş Saat	N	\bar{X}	S.S	F	p	Anlamlı Fark
Zaman ve ilgi eksikliği	1	1-3 saat	130	2,96	,445	3,014	,031	1-3
	2	4-6 saat	58	2,78	,381			
	3	7-9 saat	11	2,71	,592			
	4	9 saat ve üzeri	5	2,80	,216			
	Toplam		204	2,89	,439			
Birey psikolojisi	1	1-3 saat	130	2,91	,644	2,987	,032*	1-2
	2	4-6 saat	58	2,63	,549			
	3	7-9 saat	11	2,71	,760			
	4	9 saat ve üzeri	5	2,63	,616			
	Toplam		204	2,81	,634			
Bilgi eksikliği	1	1-3 saat	130	3,14	,696	2,089	,103	-
	2	4-6 saat	58	2,87	,771			
	3	7-9 saat	11	2,96	,887			
	4	9 saat ve üzeri	5	2,80	,649			
	Toplam		204	3,04	,734			
Ulaşım sorunu	1	1-3 saat	130	3,20	,562	4,511	,004*	1-2
	2	4-6 saat	58	2,88	,607			
	3	7-9 saat	11	3,00	,651			
	4	9 saat ve üzeri	5	2,80	,370			
	Toplam		204	3,09	,591			
	1	1-3 saat	130	3,24	,503	3,420	,018	

Tesis yetersizliği	2	4-6 saat	58	3,06	,505	
	3	7-9 saat	11	3,04	,545	
	4	9 saat ve üzeri	5	2,70	,670	
	Toplam		204	3,17	,519	
Arkadaş eksikliği	1	1-3 saat	130	2,56	,659	,560
	2	4-6 saat	58	2,45	,642	
	3	7-9 saat	11	2,39	,680	
	4	9 saat ve üzeri	5	2,60	,434	
	Toplam		204	2,52	,649	

Tablo 19’da boş zaman engellerinin her boyutunun ortalamalarına bakıldığında zaman ve ilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,96$), birey psikolojisi boyutunda ($\bar{X}=2,91$), bilgi eksikliği boyutunda ($\bar{X}=3,14$), ulaşım sorunu boyutunda ($\bar{X}=3,20$) ve tesis yetersizliği boyutunda ($\bar{X}=3,24$) 1-3 saat arasında boş vakitleri olan öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek çıktığı, arkadaş eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,6$) 9 saat ve üzeri boş vakitleri olan öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek çıktığı görülmüştür. Bu bulguya göre boş vakitleri az olan kişilerin daha çok boş zaman engeli yaşadıkları yorumu yapılabilir.

Araştırmada boş zaman engelleri ölçeği zaman ve ilgi eksikliği ($F=3,014$; $p<0.05$) ve birey psikolojisi boyutunda ($F= 2,987$; $p<0.05$) alt boyutlarında 1-3 saat aralığında boş saati olanlar lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Boş zaman engelleri ölçeği alt boyutlarından olan ulaşım sorunu boyutunda 1-3 saat aralığında boş vakitleri olan kişilerle 4-6 saat aralığında boş vakitleri olan kişiler arasında 1-3 saat aralığı boş olanlar lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($F= 4,511$; $p<0.05$). Ayrıca boş zaman engelleri alt boyutlarından tesis yetersizliği boyutunda 1-3 saat aralığı boş vakitleri olan kişiler 9 saat ve üzeri aralığında boş vakitleri olan kişiler arasında 1-3 saat aralığında olanlar lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. ($F= 3,420$; $p<0.05$).

Tartışma

Halk eğitim merkezlerinde çalışmakta olan bireylerin rekreatif engellerini (boş zaman engelleri) tespit etmek amacıyla yürütülen bu çalışmada elde edilen sonuçlar sırası ile sunulmuştur.

Halk eğitim merkezinde çalışmakta olan öğretmenlerin boş zaman engelleri ölçeğinin alt boyutları incelendiğinde ortalamalarının orta düzeye yakın, ancak yüksek olduğu ve boş zaman engellerine maruz kalındığı sonucuna varılmıştır. Ölçekten elde edilen puan ortalamalarının en yüksek ortalaması tesis yetersizliği boyutunda ($\bar{X}=3,17$) görülürken en düşük ortalama arkadaş eksikliği boyutunda ($\bar{X}=2,52$) görülmüştür.

Araştırmadan elde edilen bu bulgu, çeşitli örneklem grupları üzerinde konu ile ilgili yapılan çalışmalardan elde edilen bulgularla büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Has’ın (2016) yapmış olduğu sağlık sektöründe çalışanların boş zamanlarında rekreasyon etkinliklerine katılımlarının önündeki engellerin belirlenmesine yönelik çalışmada rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin genellikle tesis yetersizliği ile ilgili olduğu ve arkadaş eksikliği alt boyutunun çok fazla engel oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Emir (2012)’in çalışmasında da benzer biçimde rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin genellikle tesis ve zaman yetersizliği ile ilgili olduğu sonucuna varılmıştır.

Adayların boş zaman engellerinin mesleki branş, yaş, medeni durum, çocuk sayısı, aylık geliri, eğitim düzeyi, meslekte çalışma yılı açısından anlamlı bir farklılık göstermediği, boş zaman engellerinin bazı alt boyutlarının cinsiyet ve boş zaman değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmada mesleki branş değişkenine göre mesleki gelişim eğitmenleri, dikiş eğitmenleri, el sanatları eğitmenleri ve müzik eğitmenlerinin ortalamalarının diğer branşlara göre daha yüksek çıktığı sonucuna varılmış ve bu bulgudan hareketle eğitmenlerin daha çok boş zaman engeli ile karşılaştıkları söylenebilir.

Araştırma bulguları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde boş zaman engellerinin tüm alt boyutlarında kadınların erkeklere oranla ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüş, buna göre kadınların boş zaman engellerinin erkeklerden daha fazla olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak birey psikolojisi boyutunda, bilgi eksikliği boyutunda, ulaşım sorunu boyutunda ve tesis yetersizliği boyutlarında kadınların lehine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Sabancı (2016) yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkenine göre akademisyenlerin, boş zaman engelleri ölçeği, zaman ve ilgi eksikliği, birey psikolojisi, bilgi eksikliği, ulaşım sorunu alt boyutlarına ait puan ortalamalarının kadın akademisyenler lehine, arkadaş eksikliği alt boyutuna ait puan ortalamalarının ise erkek akademisyenler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığını göstermiştir. Özşaker (2012) tarafından yapılan bir araştırmada ise üniversite öğrencilerinin boş zaman aktivitelerine katılmama nedenleri incelenmiş ve boş zamanlara katılımı engelleyen faktörler arasındaki alt boyutlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Araştırma yaş değişkeni açısından incelendiğinde boş zaman engelleri ölçeğinin alt boyutlarından olan tesis yetersizliği özellikle de 44-51 yaş arası bireyler açısından en yüksek ortalamaya sahiptir. Buna göre yaş değişkeninin tüm boyutlar açısından anlamlı bir farklılık göstermediği görülse de genel olarak ortalamasının üzerinde olduğu söylenebilir. Has (2016)'ın çalışmasına göre yaş değişkeni açısından tesis ve arkadaş eksikliği alt boyutlarında anlamlı fark görülmüş ancak, bireysel psikolojisi, bilgi eksikliği, zaman ve ilgi eksikliği alt boyutlarında anlamlı fark görülmemiştir. Yapılan bazı çalışma sonuçlarında da yaş değişkeninin boş zaman engellerinin bazı alt boyutlara göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Emir, 2012; Polat, 2017; Sabancı, 2016).

Araştırmada medeni durum değişkeninin anlamlı bir fark göstermediği görülse de birçok alt boyutta boşanmış kişilerin, evli, bekâr ve diğer kategorisinde yer alan kişilere oranla ortalamasının daha yüksek çıktığı görülmüştür. Bekâr olanların ortalamalarının ise diğer gruplar arasında en düşük olduğu tespit edilmiştir. Yapmış olduğumuz çalışmayı destekler nitelikte olan Öztürk'ün (2013) yapmış olduğu sanayi çalışanların medeni durumlarına bakıldığında bekâr olanlar evli olanlara göre daha fazla rekreatif etkinliklere katıldıkları sonucuna varılmıştır. Dalay'ın (2018) öğretim elemanlarının rekreatif faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların düzenli fiziksel aktiviteye katılım durumları ve katılımcıların medeni duruma göre karşılaştırılmasında, tüm alt boyutların toplam puanlar bakımından bu iki değişkene göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmamızın bulgularının aksine Sabancı (2016) çalışmada boş zaman engelleri ölçeğinin bazı alt boyutlarının bekar akademisyenler lehine anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

Çocuk sayısı değişkeni açısından yapmış olduğumuz araştırma sonuçları 3 çocuk sahibi olan kişilerin daha fazla boş zaman engeli yaşadığını gösterse de gruplar arasında bir anlamlı farklılık bulunmamıştır. Çocuk sahibi olmayan bireylerin ise birçok boyutta rekreatif bir engel yaşamadıkları tespit edilmiştir. Bu istatistikler doğrultusunda çocuk sayısı arttıkça kişinin rekreatif etkinliklere katılma engelinin de artış gösterebileceği söylenebilir.

Araştırma bulguları incelendiğinde aylık toplam gelir düzeyinin anlamlı bir fark göstermediği ancak zaman ve ilgi eksikliği boyutunda ve arkadaş eksikliği boyutunda 5001TL ve üzeri gelire sahip olan eğitmenlerde daha yüksek çıktığı, birey psikolojisi boyutunda 2001-3000TL arasındaki gelire sahip olan eğitmenlerin ortalamalarının daha yüksek olduğu, bilgi eksikliği boyutunda ve tesis yetersizliği boyutunda 4001-5000TL arasındaki gelire sahip olan eğitmenlerin ortalamalarının daha yüksek olduğu, ulaşım sorunu boyutunda 2000TL ve altı gelire sahip olanların ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Çalışmamızı destekler nitelikte

olan Dalay' ın (2018) çalışması öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlerine katılımlarının engellenmesine ilişkin alt boyutların aylık gelir durumuna göre karşılaştırılmasında, toplam puanlar bakımından aylık gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Dong ve Chick (2012) altı şehirde karşılaştırmalı olarak yaptıkları çalışmada para faktörünün boş zaman engelleri kapsamında en fazla dikkat çekilen faktör olduğunu belirtmişlerdir.

Mevcut araştırmada bir diğer değişken olan eğitim düzeyi değişkenine göre boş zaman engeli ortalamalarının en yüksek lisansüstü eğitim durumunda olan kişilerde görülmüştür. Eğitim seviyesi arttıkça kişilerdeki boş zaman engelini arttırdığı bunun sebebi olarak da eğitim yoğunluğunun fazla olması gösterilebilir. Buna rağmen gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Has (2016) ve Öztürk (2013) yapmış olduğu çalışmada, bizim çalışmamızın aksine bazı alt boyutlar arasında anlamlı fark tespit etmiş ve eğitim seviyeleri arttıkça boş zaman engellerin azaldığı sonucuna ulaşmıştır.

Meslekte çalışma yılı bakımından araştırma sonuçlarında anlamlı bir fark görülmemiştir. Ancak 10 yıl ve üzerinde çalışan bireylerin diğer gruptaki bireylere nazaran daha az rekreatif etkinlikte bulunduğu tespit edilmiştir. Has (2016) çalışmada zaman, alt boyutunda anlamlı fark tespit etmiş ancak diğer boyutlarda anlamlı bir fark olmadığını söylemiştir.

Günlük boş denebilecek zaman değişkeni açısından araştırmada ulaşılan sonuçlar zaman ve ilgi eksikliği, birey psikolojisi, ulaşım sorunu, tesis yetersizliği alt boyutlarında 1-3 saat arasında boşluk olan bireylerin lehine anlamlı farklılık göstermiştir. Buna göre 1-3 saat aralığında boş zamana sahip olan bireylerin rekreatif etkinliklere katılma konusunda sıkıntı yaşadıkları söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada katılımcıların rekreatif etkinliklere katılımını etkileyen faktörlerde ölçeğin alt boyutları incelendiğinde ortalamalarının orta düzeye yakın, ancak yüksek olduğu ve boş zaman engellerine maruz kaldığı görülmektedir. Ölçekten elde edilen puan ortalamalarının en yüksek ortalaması tesis yetersizliği boyutunda görülürken en düşük ortalama arkadaş eksikliği boyutunda görülmüştür.

Çalışmanın sonuçları göz önüne alındığında halk eğitim merkezlerinde çalışmakta olan öğretmenlerin son zamanlarda gittikçe artması sebebiyle benzer çalışmalar yapılabilir, daha fazla örneklem grubuna dahil edilebilir. Yine aynı çalışma farklı illerdeki halk eğitim merkezlerinde uygulanarak geniş çaplı çalışma yürütülebilir ve öğretmenlerin illere göre durumları tespit edilebilir buna göre tespit edilen noktalar geliştirilebilir. Öğretmenlerin boş zaman engellerini en aza indirmek ve sportif rekreatif etkinliklere katılmaları için çeşitli teşvik edici bilgilendirmeler ve yönlendirmeler yapılabilir. Kurum içi belirli zamanlarda aktiviteler ve spor turnuvaları düzenlenerek geleneksel hale getirilebilir.

Kaynakça

- Alghenaim, K. F. (2013). *Recreating urban space in Saudiarabia: private sector participation in leisure, sportsand recreation* (Published doctoral dissertation). Middle Tennessee State University.
- Arslan, S (2013). *Serbest zaman- rekreasyon ve serbest zaman eğitimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ayhan, C. (2017). *Aktif sporcuların rekreatif etkinliklere katılımlarına engel oluşturabilecek faktörlerin yaşam tatmini ve yaşam kalitesi üzerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

- Aytaç Ö. (1994, Kasım). *Modern toplumda boş zaman olgusu*. Dünya’da ve Türkiye’de sosyolojik gelişmeler. I. Ulusal Sosyoloji Kongresi’nde sunulan bildiri (3-5 Kasım 1993 İzmir), Sosyoloji Derneği Yayınları, (1):341-356.
- Caldwell, L. L. (2005). Leisureandhealth: why is leisuretherapeutic?. *British Journal of Guidance & Counselling*, 33(1), 7-26.
- Crawford D. ve Godbey, G. (1987). Reconceptualizing barriers to family leisure. *Leisure Sciences* 9, 119-127.
- Dalay, Y. (2018). *Akademik personelin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesi (Batman Üniversitesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Batman Üniversitesi, Batman.
- Dong E. ve Chick G. (2012). Leisureconstraints in Sixchinesecities. *Leisure Science*, 34, 417–435.
- Ekinci, E., Kalkavan, A., Üstün, D. ve Gürbüz, B. (2014). Üniversite öğrencilerinin sportif ve sportif olmayan rekreatif etkinliklere katılımlarına engel olabilecek unsurların incelenmesi. *Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13.
- Emir, E. (2012). *Rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin belirlenmesi: üniversite öğrencileri örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Ergül, O.K. (2008). *Üniversite gençliğinin sportif rekreasyon etkinliklerine yönelik ilgileri ve katılma düzeylerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Güngörmüş, H.A. (2007). *Özel sağlık spor merkezlerinden hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Has, F. (2016). *Sağlık sektöründe çalışanların boş zamanlarında rekreasyon etkinliklerine katılımlarının önündeki engellerin belirlenmesi (Osmaniye ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Horner, S. ve Swarbrooke, J. (2005). *Leisuremarketing: A Global Perspective (Paperback)*. 1st Edition. Oxford: ElsevierButterworth-Heinemann
- Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon, boş zamanları değerlendirme, kavram kapsam ve bir araştırma*. Ankara: Seren Matbaacılık Yayınları.
- Karaküçük, S. (2005). *Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Karaküçük, S. ve Gürbüz, B. (2006, Kasım). The reliability and validity of the Turkish version of" leisure constraints questionnaire(In Proceedings). *9th International Sport Sciences Congress*, Muğla, Turkey.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz, B. (2007). *Rekreasyon ve kent(li)leşme*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Kitabevi.
- Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılamama nedenleri üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 126- 131.
- Öztürk, H. (2013). *Sanayi çalışanlarının rekreatif aktivitelere katılımlarının örgütsel bağlılık ve tükenmişlik düzeylerine etkisi (Gaziantep uygulaması)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Polat, C. (2017). *Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılım engellerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi (Kütahya ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

- Sabancı, G. (2016). *Öğretim elemanlarının rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Sekot, A. (2013). Physicalactivities as a part of leisure in Czechsociety. *Journal of Human Sportand Exercise*, 8(2), 261-270.
- Sezik Tanyeri, Ö. (2018). *Bireylerin rekreatif etkinliklere bilinçli katılımlarının farklı parametrelerle incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Şahin, İ. ve Kocabulut, Ö. (2014). Sportif rekreasyon aktivitelerine düzenli katılımı engelleyen faktörlerin incelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma, *Journal of Recreationand TourismResearch*, 1(2), 46-67.
- Tel, M. ve Köksalan, B. (2008). Öğretim üyelerinin spor etkinliklerinin sosyolojik olarak incelenmesi (Doğu Anadolu örneği), *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 261-278.
- Tutar, H. (2007). *Zaman yönetim*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tütüncü, Ö. ve Aydın, İ. (2014). Toplum ve açık hava rekreasyon faaliyetleri: ABD örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 118-120.

ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.